

211. Van Dale, de letter O (4)

1. De gevangene juichte, toen hij van de opjarenstelling vernam. De dokter kon me weer aardig opkal(e)fateren. Een opkoopfonds (Jaarboek 2008) is een private-equityfonds. Een straat opzomereren heeft veel met opleuken te maken. Ondertussen was het weer aan het opzomereren. Opmaak kan make-up zijn maar ook lay-out (mise-en-page). De (het) Latijnse pendant van 'bid voor ons' is 'ora pro nobis', afgekort: O.P.N. Je hebt vaste en vloeibare opodeldoc(h) (zeepreparaten). Het was allemaal opoe Herfst in Rotterdam, een en al triestheid dus. De opopanax behoort tot de schermbloemenfamilie. Opossums zijn buideldieren. De orkaanschaal van Saffir-Simpson (Jaarboek 2007) geeft de kracht van orkanen weer.

2. Die aardappel ontleent zijn naam aan Opperdoes in Noord-Holland. De Opperbouwmeester van het heeal, de Opperheer en de Opperherder, de Opperrechter, het Opperwezen en de Oppermacht zijn allen dezelfde. Het opprobrium medicorum is aan dokters niet besteed. Via een opril kun je een verschansing bereiken. Het OPS, het organisch psychosyndroom, is een bepaalde hersenaandoening. Het Opsinjoorken maakt deel uit van de folklore in Mechelen. Een opsologe is een viskenster en opsonine ten slotte bereidt voor op het fagocyteren, de fagocytose.

3. De Opta is in Nederland de Onafhankelijke Post- en Telecommunicatieautoriteit, een zelfstandig bestuursorgaan dat toeziet op eerlijke concurrentie. Bij het opteren werd de weg opnieuw geteerd. Opert heet voluit optical art. Opting-out is een mogelijkheid voor bedrijven. Opuntia's zijn vijgencactussen. De croesus leed aan opulentie. Een opus postumum is een nagelaten werk, het opus Dei is een koorgebed, de (het) Opus Dei is een organisatie en een opus Herculeum is een reuzenwerk. Hüttenkäse is een op wrongel lijkende kaasmassa met weinig vet.

4. In Vlaanderen is een opz's [oo-pee-zets] openbare psychiatrische ziekenhuizen. In een filmvenster vindt een beeld-voor-beeldbeweging plaats. Een settopbox (opzetkast) is een decoder. Dat was een opzichzelfstaand geval. Hé, ga eens opzij. Denk je echt, dat ze ervoor opzijaan? De spreuk van de benedictijnen sinds de late middeleeuwen is 'ora et labora' (bid en werk). Een oraison funèbre is een lijkrede. Het pythische orakel was het orakel van Delfi (te Delphi), het Delfts orakel was het epitheton voor Hugo de Groot. Het Oranje Kruis verstrekke geen gratis oranje pecco (pekoe). Het huis van Oranje (de Oranjeboom) stamt oorspronkelijk uit de Franse plaats Orange (in de Provence).

5. Niet alle oranjehemden zijn volgeling van de goeroe Bhagwan Shree Rajneesh. Cicero was de eerste die een oratio pro domo hield. De Willemsorde is niet de Orde van de Nederlandse Leeuw. In WO II [wee-oo-twee] was een schimpscheut: 'Nieuwe Orde, lege borden'. Die meid was heel ordi. Het ordovicium is de tweede periode van het paleozoïcum. Het oregon komt uit de gelijknamige staat. Oreïd is kunstgoud. Or's kunnen olympische records zijn. Van de orbis terrarum is Rome meestal het middelpunt. De ORDU is een Nederlands-Antilliaanse politieke partij. Het Latijnse 'ore rotundo' betekent: in een verzorgde, welluidende stijl, en 'ore tenus' betekent: met de mond alleen.

6. Koketteren is haantjesgedrag, het komt van het Franse woord coq (haan). Een behaagziek meisje is een kokette (coquette). In dankbare herinnering aan mijn nabestaanden, nodig ik allen die mij na staan uit voor de plechtigheid. Deze vindt plaats vanaf halftwee. Een voorbeeld van een organometaalverbinding is tetra-ethyllood. Je stottert niet met het uitspreken van het woord organonomie (leer en studie van de wetten van het organische leven). De orgelgalerij wordt ook wel (d)oksaal genoemd. De (het) orgelpunt is een grondtoon en heet ook point d'orgue. Oriëntaquamarijn is de handelsnaam voor de groenblauwe saffier. Een oriëntzweer is een aleppobuil. Het or(e)illon stamt uit de vestingbouw. De Orioniden zie je in de tweede helft van oktober. Hij koos voor het balalaikaorkest, niet voor het schrammelorkest.

7. Het orleaan komt van de tropische anattoboom. Haar orleansen lijfje stond haar goed. In de chemie staat Orn [oo-èm] voor ornithine. De ornithopter is door Leonardo da Vinci ontworpen. De ORS helpt tegen uitdroging. De orthoëpie is de leer van de juiste uitspraak, de ortho-ester is de ester van een hypothetisch organisch zuur. Het orvietaan diende als tegengif. Paardantilopen heten ook wel oryxen. Het Oskisch wordt niet meer gesproken, het OSL is het Oud-strijderslegioen. Als je de oeils-de-boeuf niet kent, kun je gewoon ossenogen schrijven. Een Oekraïner spreekt Oekraïens. Het ostrakon kan je ook gebruiken voor ostraciseren. Het politie-OT [oo-tee] was in actie. Het loutre is otterbont.

8. Een octet wordt ook ottetto genoemd. In de oubliëtte kreeg hij een o(u)blie. Het regent oude wijven met klompen, het is dan zeker geen oudewijvenzomer. Aanstaaende vrijdag is het oud papier (ophalen). De oudpapierophalers doen allemaal liefdewerk oud papier. Ouder gewoonte begon hij weer in het Latijn. Mijn oud-collega bestudeerde de oudchristelijke geschriften. Oud en nieuw vieren doe je met de oud-en-nieuwviering. De AOW is de Algemene Ouderdomswet van 1956. De klassieke oudheid was de tijd van de Grieken en de Romeinen. Het oud-Hollands zilver met hoog zilvergehalte wordt ook ringgitzilver genoemd, het oud-Hollands papier ook wel oudhollands. Wat zou oudmelkte melk zijn? Hij vroeg 100 ouguiya voor de knipbeurt in Mauritanië.

9. Bij geestverering gebruiken ze een oujabord. Ouistiti's zijn penseelaapjes. Een outgedropte junkie is een drop-out. Zijn kleding was wel out of Africa. De orde werd hem outre-tombe (postuum) verleend. Waarom doe je overdag het licht op? Overbeharing is hirsutis oftewel hypertrichie. De orseille is een purperode kleurstof. De kleurstof orthochroom behoort tot de isochinocyaninen. De ortolaan was in goede conditie en had geen dierenorthopeed van node. Alle osm'ers kennen elkaar. De laatste maten van een muziekstuk vormen de outro.

10. De augustijnen hebben O.S.A. [oo-es-aa] achter hun naam en de dominicanen O.S.D. [oo-es-dee], maar vaker nog: O.P. [oo-pee]. Kende u de synoniemen gargantuesk en pantagruesk m.b.t. [afkorting] spijs en drank voor overmatig? Een wet zonder transitoire bepaling is geen wet. Hij was een dubbel overgehaalde schelm. Aan een pick-up zit een plateauas. Een overhemdbloes is een chemisier. Overknees (Jaarboek 2007) zijn kousen of laarzen tot net boven de knie.

Rein Leentfaar